

Rodina už není, co bývala. Potřebujeme přestat řešit rodiny jako celek a soustředit se na jednotlivce.

Do projektu jsme vstupovali s myšlenkou snižování pocitu nejistoty rodin. Zároveň jsme ale pořád vnímali rodinu jako jednu jednotku, která je vlastně funkční, ať už jsou vnitřní vztahy různé a potřeby jednotlivců taky, potřeba celku by měla být přeci vždy stejná.

Během půl roku jsme se pravidelně setkávali s rodinami, starosty i aktivními lidmi v malých obcích do 2000 obyvatel v Moravskoslezském kraji, diskutovali s odborníky. Chtěli jsme zjistit, jak rodinám pomoci, aby se necítily tolik nejistě, aby měly pocit větší stability a podpory. Jenže při tom jsme si uvědomili jednu zásadní věc – rodina už dneska nefunguje jako celek. Kdysi bylo jasné, kdo v rodině co dělá. Bylo běžné, že se vše řešilo společně, členové si pomáhali, měli na sebe čas. Dnes je to jinak. Každý v rodině si žije svůj vlastní život, řeší své starosti a rodinná soudržnost se vytrácí. Přestože tyto rodiny jsou „úplné“ – tedy máma, táta, děti pohromadě – není to ta pevná jednotka, která drží při sobě.

Co jsme zjistili? Vlastně nic objeveného, asi to všichni tak nějak tušíme, ale moc se o tom nemluví...

Matky jsou vyčerpané

- Snaží se zvládat práci, děti, domácnost, péči o zahradu nebo dům (není zvykem mít paní na úklid).
- Přemýšlejí, jestli dětem dávají dost času a zároveň cítí výčitky, když si chtějí dopřát chvíli pro sebe.
- Cítí, že jsou na “všechno” samy, i když žijí s partnerem. Rozklíčovat TO VŠECHNO nebylo jednoduché, v podstatě se ale celkový dojem hodně podobá iluzi z “reklamy na Toffifee”: <https://youtu.be/g4SE4xdYjcs>. Jedna respondentka se přímo svěřila s tím, že je pod obrovským tlakem “reklam a dokonalé matky”. (Dávala příklad, kdy jí její matka vyčetla, z čeho je pořád tak ve stresu, když přece “my matky v našem věku máme pračky, sušičky, auta a ony všechno musely zvládat úplně jinak”.)

Otcové jsou pod tlakem

- Pracují mimo obec, domů se vrací unavení, čeká je ještě typicky péče o venkovní část domu.
- Hodně je zde zakořeněný pocit hanby, kdy by si mnozí z nich nechali s péčí o dům pomoci - prostě to musí zvládnout sami “jako pořádní chlapi”.
- Mají pocit, že jejich úkolem je hlavně vydělávat peníze, ale chybí jim vztah s dětmi.
- Když mají volno, neví, jak se do rodinného života víc zapojit.

Financováno Evropskou unií

Děti jsou často samy

- Rodiče nemají čas, vrstevníci často chybí, nebo jsou stále na mobilech.
- Školní děti tráví hodně času na internetu, protože v obci nejsou aktivity nebo spolužáci bydlí daleko.
- Mladší děti bývají často nemocné, rodičům to komplikuje práci i finance.

Chybí opravdový vztah mezi partnery

- Málo společného času, hodně organizování, žádný hlubší rozhovor.
- Každý řeší své, city se vytrácejí.
- Domácnost funguje spíš jako místo, kde se lidé potkávají, než kde by spolu žili.

Rodinný život se nahrazoval zážitky, teď už ale ani na ně nejsou peníze

- Dříve si rodiny vytvářely společné vzpomínky na dovolených, o Vánocích, na horách. Dnes si ale kvůli rostoucím výdajům často nemohou dovolit ani to. Otázka však je, jestli toto prohlubovalo vztahy, nebo je to ještě více poškozovalo tím, že se dovolené a vše dělo, protože tak to “správná rodina přece dělá”. Nemožnost však dělat, co je “správné” a co rodinu identifikuje s její sociální vrstvou, je ale výrazně horší než “to” dělat.

Ukázalo se to například na Mikulášské ve Skotnici – rodiny se tu setkávaly, ale hlavním tématem byl stres z blížících se Vánoc.

- To, co dřív zažívaly jen sociálně slabší rodiny, teď řeší i ty, které na to nebyly zvyklé. Navíc je to u těchto rodin spojeno s pocitem “hanby”. O penězích se nemluví, jen jsou to takové zvláštní náznaky – letos lyže ne, vymyslíme něco jiného, děcka by furt chtěly jenom drahé dárky.

Sociální sítě zasahují do každodenního života

- Každý v rodině je na mobilu.
- Rodiče hledají únik na sítích, místo aby si povídali.
- Děti si tam nahrazují kamarády a vztahy.
- Komunikace v rodině se přesunula na chaty a krátké zprávy místo reálných rozhovorů.

Dům a zahrada – další starost navíc

- Matky řeší děti a domácnost, někdy se starají i o zahradu.
- Otcové mají pocit, že musí dům udržovat, ale nemají na to čas.
- Děti už nemají povinnost pomáhat, takže většinou nepřikládají ruku k dílu – častým jevem je to, že rodiče dětem za práci v domácnosti platí.

Místo klidu a pohody přináší dům a zahrada další stres a tlak na rodiče, kteří už tak mají pocit, že jsou na všechno sami.

Vesnický život se hodně změnil. Dřív byly rodiny zvyklé pracovat na svém statku a každý měl své úkoly. Dnes mají lidé domy a zahrady, ale starost o ně už není společná práce celé rodiny, ale

Financováno Evropskou unií

spíš další povinnost, která leží na rodičích. Vytratila se “potřeba a nutnost” spolupráce. Teď už jednotlivci v podstatě zvládnou vše sami, s pomocí techniky (př.: není potřeba dva k tomu, aby se udělalo dřevo na topení, jsou držáky dřeva, dobré pily, případně se topí zcela jinak). Ztratila se jedna ze “společných” aktivit, která byla na vsi u rodinného domu nutností (otázka teprve jedné generace). NETÝKÁ SE POUZE RODIN, ALE CELÝCH SOUSEDSKÝCH KOMUNIT.

Spolupráce = nutnost.

Změna pohledu: Musíme přestat řešit rodinu jako celek a začít se zaměřovat na jednotlivce

Ze všech těchto setkání jsme pochopili, že snaha pomáhat „rodinám“ už dneska nestačí. Rodina přestala být jednotným celkem, protože každý její člen má úplně jiné starosti, jiná očekávání a jinou nejistotu.

Co tedy za nás dává smysl? Podívat se na každého člena zvlášť a hledat cesty, jak pomoci jemu osobně.

Rodina se jako celek změnila, ale pokud se podaří najít cesty k podpoře jednotlivců, může se změnit i pocit nejistoty a osamění, který dnes tolik rodin v malých obcích zažívá.

Takže: co teď s tím? ☺